

Photo Credit: sexinfo.soc.ucsb.edu

با کسانی که «جندر» را «جنسیت» تعبیر میکنند؛ موافق نیستم

نوشته: امیر محمد رحیمی

۱۳ جنوری ۲۰۱۹

«جندر» کلمه انگلیسی است که معنای مشخصی در فارسی ندارد؛ ولی از ناگزیری آنرا «جنس Sex» معنی کرده اند، و در اصطلاح جندر عبارت از نقش ها و مسؤولیت اجتماعی زنان و مردان است که از طرف جامعه تعیین میگردد. جندر اسم عام است و از کلمه «جَنین» عربی به استعاره گرفته شده است. جندر ساخته و پرداخته

اجتماع است که بعد از تولد بوجود می آید و در جامعه به اشکال متفاوت شکل میگیرد، رسومات، عقاید، فرهنگ، دین، سن، محل اقامت، حکومت ها، هنجار ها و نا هنجاری های جامعه بالای جندر تأثیر مستقیم دارند، نقش مردان و زنان از طرف جامعه و خانواده ها مشخص می گردد، اما «جنس» قبل از تولد تعیین می گردد و یک خصیصه بیولوژیکی است که با تفاوت های بارزی در وجود مردان و زنان تبارز یافته و در طول حیات و زندگی انسانها تغییر نمی پذیرد، جنس یک غریضه فیزیکی و دایمی است که از بدو تشکیل نطفه در رحم مادر تعیین می گردد و بعد از تولد نیز قابل تطور نمی باشد.

جامعه مردان چو زن پوشد زن است

مردی ی مردان نه از پیراهن است

«جنسیت» کلمه عربی و مصدر جعلی است که معنایش حالت و کیفیت جنس می باشد؛ بطور مثال وقتی که نام از «مرد» میبریم در می یابیم که مرد از جنس انسان بوده و به شخص مذکر اطلاق می گردد که همان شاخصه های مردانگی جنسیت مرد را معرفی می نماید و اگر بگوییم «زن» همان ویژگی های زنانگی، جنسیت زن را بیان می کند. از طرف دیگر اگر جنسیت را به انگلیسی ترجمه کنیم معنایش (Sexuality) می شود، نه (Gender).

امروزه اکثریت سازمانها و کشورهای جهان که به حقوق و ارزش های انسانی متعهد هستند در قسمت یکسان سازی حقوق و وظایف مردان و زنان تلاش مینمایند و هدف شان اینست که کلیشه های جندر را بشکنانند و در جامعه تساوی جندر را نهادینه سازند، این در حالی است که برخی جوامع متأسفانه به آسانی به برابری جندر تن در نمی دهند و از مرد سالاری و امتیاز گیری بیشتر برای مردان، سر سخنانه دفاع مینمایند، آنها بر این عقیده اند که جندر طرز فکر و دستاورد غربی ها است و در کشور های اسلامی قابل تطبیق نیست، در حالی که دین مقدس اسلام با در نظر داشت متون قرآنی و اسلامی نسبت به ادیان دیگر بر رعایت همسان سازی حقوق زن و مرد و تساوی جندر تأکید میکند، یگانه آیینی که در صدر اسلام دختران را از زنده به گور کردن نجات داد و برای شان حق زندگی ابرومندانۀ انسانی داد، دین مقدس اسلام بود.

چنانچه الله (ج) در این مورد چنین میفرماید:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقْوَمُ (الایه،

سوره حجرات ۱۳

ترجمه: ای مردم بیشک که ما پیدا کردیم شما را از یک مرد (آدم) و یک زن (حوا) و گردانیدیم شما را شعبه شعبه و قبیله قبیله تا یکدیگر را بشناسید، هر آئینه گرامی ترین شما نزد خداوند (ج) متقی ترین شما است.

در دین مقدس اسلام موارد زیادی استند که بر تساوی جندر و برابری حقوق مردان و زنان تأکید دارند؛ بطور مثال در تعلیم و تربیه، عبادت، مکافات و مجازات هیچ امتیازی بین مرد و زن وجود ندارد، اما خداوند (ج) در موارد انگشت شماری حق تقدم و برتری را برای مردان قایل شده است که نمی توان آنها را نادیده گرفت:

چنانچه خداوند(ج) فرموده است:

(الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ) (الایه سوره نساء

۳۴

ترجمه: مردان حاکمان اند بر زنان به سبب اینکه الله (ج) فضیلت داده بعضی را بر بعضی و به سبب آنکه نفقه میکنند ایشان، زنان را از مال خود.

با در نظر داشت مفاد این آیه متبرکه واضح می گردد که در مواردی چون؛ وحی، نبوت، امامت، امارت و خلافت مردان بر زنان تفوق داشته و برای زنان لازم است که از حقوق بشری خویش با در نظر داشت ارشادات دین مبین اسلام آگاهی داشته و آگاهانه حق طلبی نمایند. ادر ضمن تجارب واقعی نشان داده است که در هر اداره ای که نظام مدیریت و رهبری به دست زنها سپرده شده است، امورات کاری آن اداره غیر منظم و دست آورد ها و نتایج اجراءات همیشه از حد انتظار پایین بوده است زیرا خداوند صلاحیت قیادت و رهبری را برای مردان اعطاء کرده است. پس زنان باید حقوق و مسؤولیت های خود را به درستی درک کنند و آنچه را که قانون الهی برایشان لازم دانسته است شکر گذار باشند و در هر موردی که صلاحیت و توانایی ندارند در آن کار مبادرت نورزند.

چنانچه مولانا اقبال لاهوری در مورد خود شناسی چه زیبا گفته است:

منکر حق نزد ملا کافر است

منکر خود نزد من کافر تر است.

فرق بین جنس و جندر در چیست؟

بین جندر و جنس تفاوت‌های چشمگیری وجود دارد؛ مثال: جنس یک امر طبیعی است در حالی که جندر توسط جامعه تعیین می‌گردد، جنس یک پدیدهٔ بیولوژیکی است، اما جندر بیولوژیکی نیست، جنس تغییر نمی‌کند ولی جندر کاملاً تغییر پذیر است، جنس در همه ای دنیا یکسان است ولی جندر در تمام جا متفاوت میباشد. جنس به قدرت خداوند قبل از تولد تعیین میشود، اما جندر پس از تولد توسط خانواده و جامعه به گونه های مختلف شکل می‌گیرد.

جندر در جوامع بشری از زمانهای گذشته برینسو در میان مردم به اشکال و گونه های مختلف مردان و زنان را تحت نفوذ قرار داده و از رسومات و فرهنگ های متداول در طول تاریخ متأثر بوده است، نا برابری های اجتماعی که ریشه عمیق در افکار مرد سالار آدمی دارد دختران و زنان را از بسیاری فعالیت ها و کار های اجتماعی باز داشته و آنها را همیشه در موقف ضعیف قرار داده است، چنانچه اگر پسری به انجام بازی ها و ساعت تیری های بیرون از منزل دست یازد مورد حمایت بزرگان قرار گرفته و تقدیر می‌گردد، و اگر دختری بیرون از خانه مشغول بازی باشد، از طرف والدین مورد تهدید قرار گرفته و برایش هشدار داده میشود که بازی کردن در بیرون خانه برای دختران یک عمل ننگین و شرم آور است و دختر حق ندارد که مثل بچه ها هر چه دلش خواست بازی کند.

آنچه ارزش ها و مساوات جندر را در ادوار تاریخی همیشه صدمه رسانده است همانا بیسوادی، فرهنگ های کلیشه ای، عدم آگاهی از تعلیم و تربیه و حقوق زن، افراطیت، بنیاد گرایی، فقر مادی، اعمال تقلیدی و باور های عوام فریبانه بوده است. پس اگر خواسته باشیم که در جامعه تساوی جندر را نهادینه سازیم باید سطح آگاهی عامه را بلند بریم، حقوق زن را با در نظر داشت ارزش های اسلامی به مردم آموزش دهیم، برای زنان فرصت دهیم تا از حقوق و مسؤلیت های انسانی خود آذانه و عاقلانه دفاع نمایند، ریشه های درخت تساوی جندر را در سطح تعلیم و تربیه و جامعه با حمایت منطقی و فهم همه

جانبه خود مستحکم سازیم، تعصبات منفی جندر را به تعصبات مثبت تبدیل نماییم و حسن همدگر پذیری را در بین مردان و زنان اشاعه سازیم و در برابر جهال و افرادی که به فقدان معلومات در مورد حقوق اساسی زن دچار اسنند با دلایل و برهان علمی و اسلامی استادگی کرده و قناعت شانرا فراهم سازیم.

از طرف دیگر برای زنان لازم است که عقده ها، کم بینی ها، حسادت و بد بینی هایی که عادتاً با یکدیگر دارند همگی را از دل و اذهان خود دور سازند، همدیگر را در هر سطح و سویه ای که اسنند بپذیرند و در برابر طلسم مرد سالاری بایستند تا بتوانند به حقوق بشری خویش نایل آیند.